



**EVP-Fractie**  
in het Europees Parlement



# West-Brabant en Zeeland in de Biobased Economy

## Samen uit de crisis



Lambert van Nistelrooij  
Lid van het Europees Parlement, EVP Fractie

11 April 2014  
Europa Dichtbij uitgave #26



# **West-Brabant en Zeeland in de Biobased Economy**

Samen uit de crisis

*De afgelopen paar maanden is er veel veranderd in het Zuid-westen van Nederland. Met het aangekondigde massaontslag bij de fabriek van Philip Morris in Bergen op Zoom verliezen duizenden werknemers hun baan en krijgt het westen van Brabant een enorme klap te verwerken.*

**Focus op nieuwe kansen**

Bron: BNDeStem

Er wordt momenteel hard gezocht naar een oplossing om deze tegenvaller in de Brabantse economie op te vangen. Daarbij kijkt men vooral naar een aantal opkomende thema's waarbij de regio kan excelleren en banen kan gaan creëren. Er wordt gekeken naar nieuwe opkomende sectoren waarin de regio zich kan specialiseren

**Economische impuls vanuit de EU**

West-Brabant heeft de mogelijkheid zo'n 200 a 300 miljoen Euro uit Brussel te ontvangen voor het doorontwikkelen van de biobased economy. De biogebaseerde sector staat nog in de kinderschoenen maar men ziet steeds meer ondernemers zich hier vestigen en ook grote bedrijven die hun positie versterken in de regio. Als de ontwikkeling zich nu goed doorzet zullen er in het westen van Brabant zo'n 3000 banen bijkomen in 2020. Ook burgemeester van Bergen op Zoom, Frank Petter, ziet dat de biobased economy een enorme kans is voor de regio. De regio moet zich nu profileren. "De vraag die we onszelf nu moeten stellen is: wordt West-Brabant the place to be?" aldus Petter.

**'Vergeet de vrije tijd niet'**

Telkens wanneer bestuurders en economen praten over de economische toekomst van West-Brabant, duiken de drie Engelstalige pijlers op: *biobased*, *maintenance* en *logistics*. Vrij vertaald, chemie met groene grondstoffen, hooggekwalificeerd technisch onderhoud en vervoer. „Maar vergeet de vrije-

tijdseconomie niet", zegt burgemeester Frank Petter van Bergen op Zoom, met in zijn achterhoofd de ongeveer 11.500 mensen die werken in de recreatieve sector. „Onze cultuurhistorie en natuurschoon lijken wel eens vergeten te worden. Dat kan nog verder worden uitgewerkt", zegt Petter.

**3 nieuwe thema's**

West-Brabant ziet vooral kansen in een drietal thema's waarin de regio een sterke economische positie kan veroveren. Dit is de biobased economy (biogebaseerde economie), maintenance (zowel chemie als de vliegtuigsector) en logistiscs (vervoer). Bergen op Zoom voegt daar graag nog de vrijetijdssector aan toe. Daarin is een grote groep mensen werkzaam en de natuur en historie van de regio trekt een groot publiek aan.

**Miljoenen liggen al klaar voor W-Brabant**

door Nico Schapendonk

**WEST-BRABANT** - Tussen 200 en 300 miljoen euro. Zoveel geld kan West-Brabant in Brussel bij elkaar lobbyen voor de ontwikkeling van een solide *biobased economy*.

Dat zegt CDA-europarlementariër Lambert van Nistelrooij. Gisteren presenteerde hij zijn plan voor een nieuwe, schone en vooral groene bedrijfstak die rond het jaar 2020 rond de 3.000 banen kan opleveren.

De *biobased economy* is een van de pijlers waarop de West-Brabantse industrie in de toekomst op moet steunen, denkt Van Nistelrooij. Het is een vorm van bedrijvigheid die zich bezighoudt met het hergebruik van zaken die nu nog als afval worden beschouwd, zoals aardappelschillen en bietenpulp. Deze 'bio-industrie' staat nog in de kinderschoenen. Wil West-Brabant in de toekomst genoeg werkgelegenheid kunnen bieden aan zijn bewoners, dan is het volgens Van Nistelrooij nu tijd 'om door te pakken'.

Dat kan met een deel van de miljarden die de Europese Unie sinds kort ter beschikking stelt aan projecten die de *biobased economy* stimuleren. In totaal gaat het om 975 miljoen euro van de EU. Het bedrijfsleven doet daar nog eens 2,8 miljard euro bij.

De sluiting van Philip Morris in Bergen op Zoom is de belangrijkste reden waarom Van Nistelrooij juist nu op de EU-miljarden wijst. Hij waarschuwt voor te hoog gespannen verwachtingen: „Ik zal de ontslagen niet tegenhouden, maar als je de eerste stap niet zet, kun je ook niet accelereren."

**Lambert van Nistelrooij presenteerde zijn plan voor een nieuwe, schone en vooral groene bedrijfstak**

*Het Europees Parlement heeft onlangs ingestemd met het rapport van Lambert van Nistelrooij over hernieuwbare producten. Daarbij is ingestemd om meer te gaan investeren in de ontwikkeling van de biobased economy binnen Europa.*

### **Slimme specialisatie**

In Europa is slimme specialisatie inmiddels een bekend begrip geworden. Slimme specialisatie houdt in dat men als regio zich richt op een sector waar men in excelleert, kortom waar je goed in bent.

Dat de biobased economy een slimme specialisatie voor Nederland is wordt bevestigd door Brussel. Europa stelt zo'n 975 miljoen euro beschikbaar voor deze sector. Daar bovenop komt nog eens 2,8 miljard euro die door het bedrijfsleven wordt bijgelegd. Samen komt het dus neer op bijna 3,8 miljard euro die in de periode 2014-2020 geïnvesteerd zal worden.

Dit Europese publieke en private partnerschap stimuleert de marktintroductie van hernieuwbare producten "Made in Europe". Zo creëren we meer banen en economische groei, ook in de landelijk gelegen gebieden. Dit vermindert bovendien onze afhankelijkheid van fossiele grondstoffen zoals olie."

### **Kennis omzetten in → Business**

Om van biobased ideeën ook producten te maken is het belangrijk dat de partners goed samenwerken. Het is een goede zaak dat de partners voor de Green Chemistry Campus in Bergen op Zoom hun plannen al hebben gepresenteerd. Wanneer de partners in het bedrijfsleven en onderwijs ook mee investeren, zal dit ook nieuwe banen opleveren. Deze structuurversterking komt juist in de komende jaren goed van pas nu de werkgelegenheid in de regio ernstig onder druk staat door de aangekondigde ontslagen bij Philip Morris in Bergen op Zoom.

Ook Bio Base Europe in Terneuzen heeft een belangrijke rol voor het leveren van kennis aan de regio. Momenteel wordt er gekeken hoe dit trainingcentrum het beste deze kennis kan inpassen voor de plannen de komende jaren.



*Bio Base Europe in Terneuzen is het trainingscentrum van de regio voor biobased toepassingen.*



*De toepassingen met biogebaseerde producten zijn eindeloos en Nederland heeft de mogelijkheid om dit in de praktijk te brengen. Veel bedrijven hebben zich inmiddels gespecialiseerd in de productie van innovatieve biobased materialen of producten. Op deze manier worden fossiele grondstoffen tot een minimum beperkt en wordt het milieu direct of indirect minder belast.*

### Nieuwe toepassingen

Voorbeelden van bedrijven die laten zien wat er mogelijk is met biobased materialen en producten:

#### Cablean | Sliedrecht

Meer halen uit 'oppervlakten' en deze 24/7 functioneel laten zijn. Dat is de missie van dit innoverende, jonge bedrijf. Het beschikt over de unieke "4-D Oppervlakte Combinatietechnologie". Onlangs werd het eerste 4-D sportveld opgeleverd waar een voetbalveld omgedraaid kan worden in een veld voor een andere sport of in een veld vol zonnepanelen.

#### Rodenburg Biopolymers | Oosterhout

Deze onderneming gebruikt de reststromen van bijvoorbeeld de aardappelindustrie om er solanyl korrels van te maken. Zetmeelrestant wordt in dit bedrijf omgezet zodat er bio-plastics van gemaakt kunnen worden.

#### Nova Lignum | Zevenbergen

Bermgras, riet of snoei-afval, auberginevezels. Dit zijn prima hoofdingrediënten voor het maken van Ceranex panelen. Deze zijn bedoeld om bijvoorbeeld gevels van huizen mee te bekleden. Een sterke en duurzame bekleding voor de zijkant van een huis.



*Grasoppervlak wat kan omdraaien in compleet nieuwe ondergrond*



*Solanyl korrels, de basis van bioplastics*



*Van aubergineplant naar bouwmetaal*

*Op 10 april stond de biobased bijeenkomst op het programma bij de Universiteit van Wageningen. Meer mogelijkheden creëren voor studenten en ondernemers om tot nieuwe producten te komen uit natuurlijk materiaal was de aanleiding van deze conferentie. Hierbij werd het eerste innovatie lab geopend met de naam: Innovation Lab Biobased Products Wageningen (iLAB Wageningen).*

### **Met Wageningen in de regio aan de slag**

Innovatie bevorderen en Nederland een nog sterkere positie geven in de opkomende biobased economy. Dit is wat de Universiteit van Wageningen nu in de praktijk brengt met het openen van het eerste innovatielab voor starters. Het iLAB Wageningen is één van de vele Innovation Labs die op initiatief van Topsector Chemie in Nederland worden opgezet.

Ook Erik van Seventer (manager biobased products bij Wageningen UR Food & Biobased Research) ziet de potentie en groei van de biobased economy. 'We zien de laatste jaren steeds meer enthousiaste mensen en bedrijven die radicaal vernieuwende biobased oplossingen bedenken', vertelt Van Seventer.

### **Incubator-gebouw**

De Universiteit van Wageningen zet momenteel flink in op de ontwikkeling van nieuwe biogebaseerde toepassingen en producten. In 2015 zal het nieuwe Incubator-gebouw op de Wageningse campus geopend worden. Dit gebouw zal onder meer beschikken over een technische hal waarmee meer faciliteiten voor starters beschikbaar zullen zijn maar er zullen ook kantoren en laboratoria bijkomen.

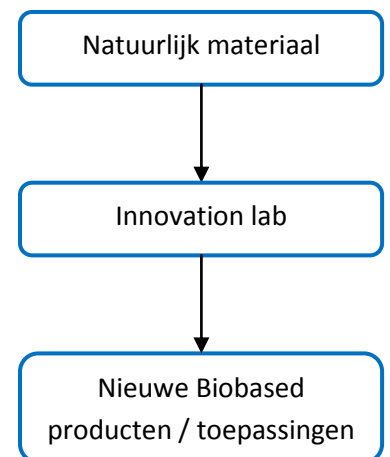
Tijdens de bijeenkomst sprak Lambert van Nistelrooij over de leidende rol die Nederland op zich heeft genomen in het voortbrengen van nieuwe groene innovaties. Het specialiseren in hetgeen een regio goed in is komt hier goed naar voren. De biobased economy is daar een goed voorbeeld van.



*Vernieuwde campus in Wageningen*



*Faciliteiten voor Bioraffinage*



*Als rapporteur voor de biobased economy wil ik een impuls geven aan het gebruik van groene grondstoffen als basis voor materialen, chemicaliën maar ook energie. Niet alleen binnen Nederland moeten we de samenwerking zoeken maar ook vooral over de grens met de lokale partners.*

### Samenwerking over de grens

Dat Bergen op Zoom vooruitstrevend is blijkt uit de plannen die ze hebben met Antwerpen. Beiden willen een duurzame chemische industrie gaan opzetten door intensiever te gaan samenwerken. In Nederland kennen we de Green Chemistry Campus in Bergen op Zoom die hier al intensief mee bezig is.

Bron: BN DeStem



Nu komt daar een variant op met een bedrijventerrein nabij Antwerpen genaamd BlueChem. Dit wordt een 'hotspot' voor bedrijven die ontwikkeling, onderzoek en duurzaamheid gaan bevorderen. Doordat Antwerpen gaat samenwerken met Bergen op Zoom hoopt de Vlaamse minister-president Kris Peeters dat beide initiatieven zullen versterken en verder gaan uitgroeien.

### Zuid-oost Nederland zoekt samenwerking met Biobased Delta

Ook in Zuid-oost Nederland komen verschillende nieuwe biogebaseerde initiatieven van de grond. Het Limburgse cluster moet bekender worden bij de ondernemer en daar gaat het binnenkort haar eerste stappen voor zetten. Het Limburgs cluster wat zich op biobased richt is bezig met het ontwikkelen van een nieuwe positionering.

De belangrijkste focus die het cluster wil gaan doorzetten is het creëren van nieuwe business in de regio. Bevers: "We willen meer aandacht besteden aan het laatste doel, het creëren van nieuwe business, en het financieren van projecten. Om dit te realiseren gaan we intensiever samenwerken met Biobased Delta.

Bron: AgroChemie



Green Chemistry Campus in de Biobased Delta



Chemelot Campus in Limburg

### Studies met focus op biobased

De volgende universiteiten en hogescholen zetten hoog in op het leveren van de 'young professionals' die de biogebaseerde sector verrijken:

#### • Wageningen Universiteit (WUR)

De aansluiting bij de Biobased Economy wordt gevonden met de opleidingen:

- Biotechnologie (Bachelor en Master)
- Plantenwetenschappen (Bachelor en Master)
- Plantenbiotechnologie (Master)
- Agro- technologie (Bachelor)

Door de ontwikkelingen in de biobased sector heeft WUR onlangs een minor- opleiding opgezet in Biobased Technology en een tweede gericht op logistiek en economie is in ontwikkeling. Met de expertise van de universiteit zijn de opleidingen een goede bron van kennis en daarnaast stuurt deze universiteit het Centre for Biobased Economy aan.

#### • Avans Hogescholen

Voor de ontwikkelingen in de biogebaseerde sector heeft Avans Hogescholen ook haar opleidingen geoptimaliseerd. Zo sluiten de volgende opleidingen hierop aan:

- Chemie (Bachelor)
- Chemische Technologie (Bachelor)

Bij beide opleidingen kan de student zich specialiseren in een nieuwe major-opleiding die in september 2012 gestart is. Deze major heet Biobased Tech (Technologie en Chemie) en gaat in op Biobased Technologie en Biobased Chemistry.

#### • Hogeschool Zeeland

Naast de samenwerking met Avans Hogescholen in het Centre of Expertise Biobased Economy zet ook Hogeschool Zeeland in op Biobased met:

- Chemie (Bachelor)
- Aquatische Ecotechnologie (Bachelor), een unieke opleiding die zich richt tot het Delta- gebied waar Zeeland in ligt. Het kweken van wieren en algen maar ook 'zilte biobased toepassingen' komen hier aan bod.

#### • ROC West-Brabant

De opleidingen chemisch- fysisch analist, microbiologisch analist, procestechniek en een aantal 'groen'- gerelateerde opleidingen worden door het Radius College, Markiezaat College en het Prinsentuin College op MBO- niveau aangeboden. De praktijkgerichtheid van deze MBO- opleidingen zorgt voor een toegevoegde waarde in deze sector.

Andere universiteiten en hogescholen die actief zijn met biobased gerelateerde opleidingen en ook samenwerking met elkaar vinden:

- Universiteit van Antwerpen
- Universiteit van Gent
- Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN)
- InHolland Hogeschool
- Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten
- Hogeschool Van Hall Larenstein
- Technische Universiteit Eindhoven (TU/e)
- TU Delft

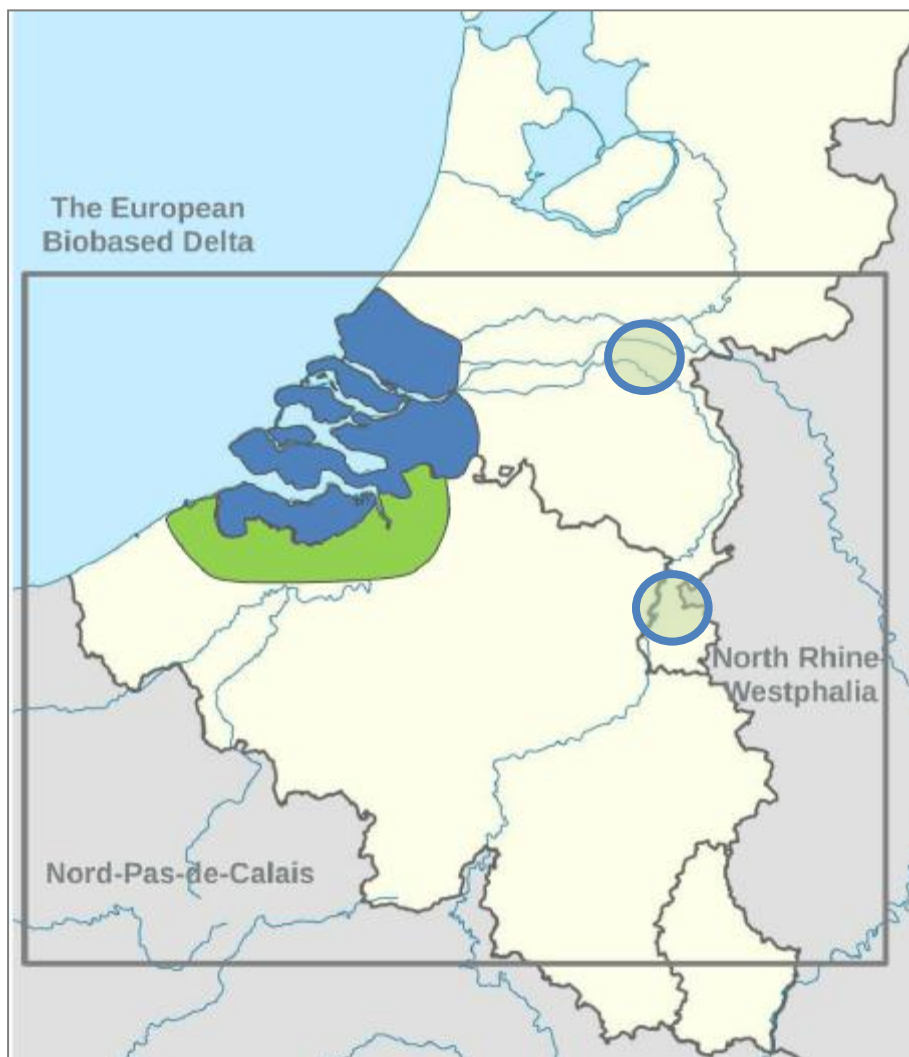


*De Biobased Delta breidt zich steeds verder uit en de internationale samenwerking wordt hier en daar al over de grens gezocht. De zuidelijke helft van het land laat zien dat het biobased thema zeer serieus genomen wordt.*

### Richting een internationaal cluster

Het plan van de 'Biobased Delta' was voorheen een samenwerking tussen de provincies Zeeland, westen van Noord-Brabant en Zuid-Holland. In de huidige vorm zien we dat er met Vlaanderen volop de samenwerking wordt gezocht. Kijk bijvoorbeeld naar het nieuwe BlueChem waar de eerste plannen van start zijn gegaan. Daarnaast is er veel activiteit rondom de Universiteit van Wageningen en zet Zuid-Oost Nederland in op een nieuw biobased cluster wat de samenwerking gaat zoeken met de Biobased Delta.

Ook de regio's Nord-Pas-de-Calais (FR) en Nordrhein Westfalen (DE) zoeken de aansluiting bij de Nederlandse plannen. Steeds meer Nederlandse bedrijven breiden ook in deze beide regio's de samenwerking uit met lokale partner-bedrijven.

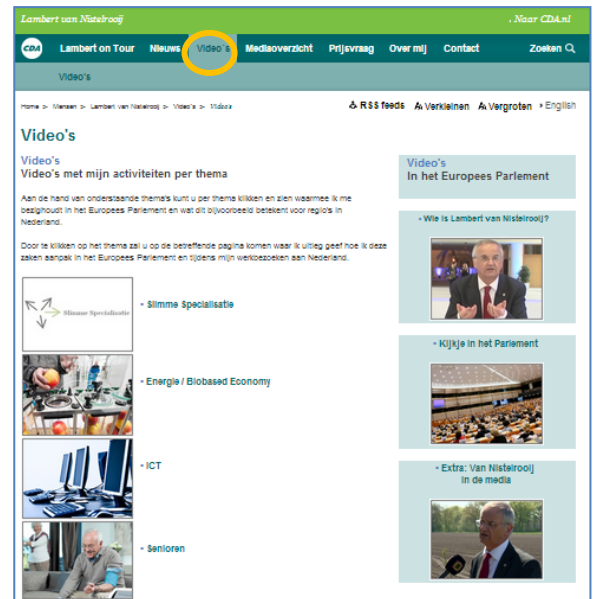


### Uitleg in beeld

Bekijk de video's op mijn website waarbij ik uitleg geef over de ontwikkelingen in de biobased economy. Zowel binnen Nederland als in het Europees Parlement.

Ga naar [www.lambertvannistelrooij.nl](http://www.lambertvannistelrooij.nl)

> Video's > Energie / Biobased Economy



Vragen? U kunt mij altijd bereiken.


Lambert van Nistelrooij  
Europees Parlement  
Bureau ASP 12E142  
Wiertzstraat 60  
B- 1047 Brussels


T 0032.2.284.7.434


F 0032.2.284.9.434


E [lambert.vannistelrooij@europarl.europa.eu](mailto:lambert.vannistelrooij@europarl.europa.eu)

[www.lambertvannistelrooij.nl](http://www.lambertvannistelrooij.nl)

 @LvNistelrooij

 [www.lambertvannistelrooij.nl](http://www.lambertvannistelrooij.nl)

 Europa Dichtbij

 [facebook.com/lambert.vannistelrooij](https://facebook.com/lambert.vannistelrooij)

“Binnen Europa nemen de regio's in Nederland het meeste initiatief de biobased economy door te ontwikkelen. Er komt een groter aanbod aan eindproducten uit natuurlijk materiaal en steeds meer ideeën vinden deze weg. Met nieuwe investeringen en nieuwe partnerships die gesloten worden krijgt de sector een boost om een groter deel van de markt in te nemen en door te groeien. Een goede zaak waar regio's in Nederland zich met expertise op richten en het voortouw in nemen”

Thijs Geerts  
Medewerker Europarlementariër  
Van Nistelrooij - Biobased Economy



# West Brabant en Zeeland in de Biobased Economy

## Samen uit de crisis

### Uitgaven Europa Dichtbij:

1 Regionaal beleid revisited	Mei 2004
2 Van Halderberge tot Deurne: Europese referendumcampagne	Juli 2005
3 Making innovation visible	December 2005
4 Vergrijzing: Kans en uitdaging	December 2005
5 Handleiding EU regionaal beleid in Nederland	Augustus 2006
6 Energie is 'Hot'	December 2006
7 Creatieve industrie: Recept voor groei	Mei 2007
8 Wegwijs in een nieuw regionaal beleid in Nederland en de Europese Unie 2008-2013	September 2007
9 Het platteland in verandering: Bouwstenen voor een vernieuwde aanpak Regionaal Plattelandsbeleid	Januari 2008
10 Europa Dichtbij: Focus op verandering	Januari 2008
11 Klimaatverandering: Een zaak van iedereen	April 2008
12 A new Regional Policy: Innovative ideas for the post 2013 reform	Oktober 2008
13 Regio's aan zet – naar een nieuw Europees Regionaal Beleid voor Nederland	Maart 2009
14 Europese waarden en normen: regionale identiteit en interculturele dialoog	April 2009
15 Brabanttuin: opmaat naar culturele hoofdstad	April 2009
16 Energie en klimaat: naar Kopenhagen... en verder	November 2009
17 Vergrijzing en krimp: kansen voor jong en oud in de 'zilveren economie'	December 2010
18 Ontwikkelingssamenwerking: Nieuwe aanpak voor Europa en Nederland	Mei 2011
19 Europese Structuurfondsen 2014- 2020: een toekomstperspectief	Oktober 2011
20 Investeren in de regio	Januari 2012
21 On the Move	Juli 2012
22 Slimme specialisatie: Europese toppers verbinden	Maart 2013
23 Smart specialisation: Connecting European Top Performers (Engelse versie)	Maart 2013
24 Slimme specialisatie: Biobased economy – De biobased delta als innovatief supercluster	Augustus 2013
25 Voor groen, groei en banen	Oktober 2013
26 West-Brabant en Zeeland in de Biobased Economy - Samen uit de crisis	April 2014